

Nr 10.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om utsträckning av tiden för enskild skattskyldigs avlämnande av självdeklaration.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, I: 287, av herr *Karl Persson* har hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta att första stycket i 36 § 1 mom. i taxeringsförordningen får följande lydelse: 'Självdeklaration, som jämlikt 26 § 1 mom. skall avgivas utan anmaning, skall försåvitt ej annat följer av vad här nedan stadgas, vara avlämnad senast den 1 mars under taxeringsåret'.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 36 § 1 mom. taxeringsförordningen skall sådan självdeklaration, som skall avgivas utan anmaning, vara avlämnad senast den 15 februari under taxeringsåret. Från denna huvudregel medgives i samma författningssamling undantag för vissa grupper av deklarationsskyldiga. Sålunda må bl. a. aktiebolag och andra skattskyldiga, som nästföregående år enligt lag varit skyldiga att föra handelsböcker, tillgodonjuta anstånd med självdeklarationsavlämnande till den 31 mars, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret. Enligt lagrummets lydelse från och med den 1 januari 1954 må sådant anstånd åtnjutas även av bokföringskyldig idkare av jordbruk och skogsbruk. Vidare finnes — fjärde stycket nämnda mom. — en allmän bestämmelse, enligt vilken vederbörande taxeringsintendent på ansökan av deklarationsskyldig, som visar att i följd av hans förvärvskällors särskilda beskaffenhet eller verksamhetens mera betydande omfattning eller annan omständighet av säregen beskaffenhet hinder möter att avlämna självdeklaration inom stadgad tid, må utsätta särskild tid för avlämnandet.

Redan i den i samband med genomförandet av 1928 års skattereform antagna taxeringsförordningen föreskrevs att självdeklaration som regel skulle avlämnas senast den 15 februari under taxeringsåret. Vissa bokföringspliktiga skattskyldiga skulle dock äga åtnjuta anstånd till den 31 mars. Vid skilda tillfällen därefter har riksdagen haft att taga ställning till olika förslag om ändring av vad sålunda stadgats rörande tidpunkten för avlämnande av deklaration. Bland annat framlades sådant förslag i samband med den vid

1943 års riksdag genomförda omorganisationen av beskattningsnämnderna m. m. I ett år 1942 avlämnat betänkande (SOU 1942: 49) föreslog beskattningsorganisationssakkunniga i syfte att bereda taxeringsnämndsordförandena längre tid för granskningsarbete, att deklarationstiden för bland annat bokföringspliktiga skattskyldiga så begränsades att densamma utginge senast den 15 mars under taxeringsåret. Jämväl en begränsning av deklarationstiden för sådana skattskyldiga, som hade att avlämna deklaration senast den 15 februari, hade övervägts av de sakkunniga. Förslag härom hade dock icke ansetts böra framläggas. I proposition nr 345 till 1943 års riksdag (höstsessionen) med förslag till ändrad organisation av beskattningsnämnderna m. m. tillstyrkte chefen för finansdepartementet de sakkunnigas förslag att framflytta deklarationstiden för bokföringspliktiga skattskyldiga till den 15 mars samt yttrade i övrigt bl. a., att ehuru en förkortning av deklarationstiden för icke bokföringspliktiga skattskyldiga i och för sig syntes önskvärd, han emellertid icke ansett sig böra framlägga förslag därom.

I tre i anledning av propositionen väckta motioner (de likalydande motionerna I: 353 och II: 491 samt motionen II: 490) yrkades bland annat, att anståndstiden för bokföringsskyldiga skattskyldiga måtte bibehållas oförändrad till den 31 mars. Ett flertal näringsorganisationer instämde i skrivelser till 1943 års bevillningsutskott i detta yrkande, varjämte organisationerna förklarade sig villiga att, om deklarationsfristen lämnades oförändrad, tillstålla sina medlemmar en enträgen uppmaning att avlämna deklaration snarast möjligt och endast, då så befunes oundgängligen nödvändigt, senare än den 15 mars. Bevillningsutskottet anförde i sitt i anledning av propositionen jämte väckta motioner avgivna betänkande nr 57 angående berörda fråga i huvudsak följande:

»Utskottet finner för sin del uppenbart, att ett bibehållande av den nuvarande anståndstiden för bokföringspliktiga skattskyldiga kan komma att medföra olägenheter med avseende å taxeringsnämndernas arbete. Framför allt kan detta bliva fallet i fråga om de särskilda taxeringsnämnderna, vilka — om alla skattskyldiga av detta slag skulle till fullo utnyttja anståndstiden — knappast torde kunna utföra något egentligt taxeringsarbete före mars månads utgång. Utskottet finner fördenskull skäl tala för den i propositionen föreslagna begränsningen av anståndstiden. Därest skattskyldig, varom här är fråga, icke medhinner att färdigställa deklarationen före den lagstadgade tiden, förefinnes möjlighet att jämlikt 36 § 1 mom. fjärde stycket efter ansökan erhålla ytterligare anstånd. Med hänsyn till de av näringsorganisationerna gjorda utfästelserna att verka för ett tidigare avlämnande av deklarationerna och under förväntan att dessa utfästelser även leda till åsyftat resultat anser sig emellertid utskottet kunna förorda, att den nuvarande anståndstiden tills vidare bibehålles oförändrad. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till de i de likalydande motionerna I: 353 och II: 491 samt i motionen II: 490 framställda yrkandena.»

1943 års riksdag biföll utskottets hemställan i denna del.

I proposition nr 191 till 1951 års riksdag framlades förslag till sådan ändring av gällande skatteförfattningar, att jordbrukare under vissa förutsättningar medgaves rätt att, i likhet med vad som gällde beträffande rörelseidkare, bliva taxerade enligt bokföringsmässiga grunder. Den för jordbrukare sålunda föreslagna rättigheten avsåges i propositionen endast skola tillkomma den jordbrukare, som underkastade sig skyldighet att föra räkenskaper i huvudsak i den omfattning, som angåves i 1929 års bokföringslag. I propositionen föreslogs vidare, att de jordbrukare, som taxerades enligt bokföringsmässiga grunder, skulle i taxeringshänseende komma i åtnjutande av samma förmåner som rörelseidkare ävensom åläggas motsvarande skyldigheter. Sålunda förordades bl. a., att dessa jordbrukare skulle tillgodojuta anstånd med deklarations avlämnande till den 31 mars taxeringsåret, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

I sitt av riksdagen godkända betänkande, nr 63, tillstyrkte 1951 års bevillningsutskott ett genomförande av propositionsförslaget i detta avseende samt uttalade, att ett utsträckande av tiden för avlämnande av självdeklaration i fråga om jordbrukare, som taxerades enligt kontantmetoden, enligt utskottets mening icke vore möjligt.

I den föreliggande motionen I: 287 har framhållits, att under årens lopp i samband med deklarationernas avlämnande fordrats mer och mer detaljerade uppgifter, vilket gjort att menige man behövde i större utsträckning än tidigare anlita hjälp för deklarationen. Deklarationsbyråer och enskilda, som brukade vara folk behjälpliga med deklarationer, hunne icke med detta arbete under den korta tidrymd som stode till förfogande. Härtill komme att den som själv skreve sin deklaration många gånger måste vänta till i sista stund, därför att han inte i tid kunde få de kontrolluppgifter, som han i de flesta fall behövde för att kunna lämna så korrekta uppgifter som möjligt. Då detta som påpekats gällde det stora flertalet deklaranter och inte endast ett fåtal som möjligen efter ansökan kunde få uppskov, torde det enda ändamålsenliga vara att flytta fram tiden till den 1 mars.

Utskottet. I den förevarande motionen I: 287 har yrkats, att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring av taxeringsförordningen, att tidpunkten för avlämnande av självdeklaration i fråga om andra skattskyldiga än bokföringspliktiga framflyttas från nu gällande 15 februari till den 1 mars under taxeringsåret.

Utskottet får till en början framhålla, att yrkandet i motionen främst har avseende å den stora grupp av skattskyldiga, som utgöres av löntagare, jordbrukare och innehavare av annan fastighet. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen för taxeringsförordningens bestämmelser rörande deklarationstiden gäller dock från och med 1954 års taxering för de jordbrukare, vilka skall taxeras enligt bokföringsmässiga grunder, samma be-

stämmelser angående tidpunkten för avlämnande av deklaration som nu är fallet i fråga om bokföringsskyldiga rörelseidkare.

Taxeringsförordningens bestämmelser angående tidpunkten för avlämnande av självdeklaration för de skattskyldiga, varom i motionen är fråga, har varit gällande alltsedan år 1928. Därefter har vid skilda tillfällen ändringar i förevarande hänseende varit under diskussion. Sålunda övervägdes i samband med genomförandet av 1943 års omorganisation av beskattningsnämnderna m. m. att förkorta deklarationstiden i syfte att bereda taxeringsnämnderna längre tid för granskningsarbete. Någon ändring vidtogs emellertid icke. Vad angår frågan om ett framflyttande av berörda tidpunkt kan nämnas, att detta spörsmål för vissa skattskyldiga, nämligen jordbrukare, vilka taxeras enligt den s. k. kontantprincipen, var föremål för uppmärksamhet så sent som vid 1951 års riksdag i samband med lagstiftningen om rätt för jordbrukare att bli taxerade enligt bokföringsmässiga grunder. Sistnämnda års bevillningsutskott uttalade därom i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 63, att ett utsträckande av tiden för avlämnande av självdeklaration i fråga om jordbrukare, som taxerades enligt kontantmetoden, enligt utskottets mening icke vore möjligt.

Ett bedömande av det föreliggande motionsyrkandet måste ske mot bakgrunden av gällande beskattningssystem och nuvarande taxeringsförfarande. Dessa synpunkter har varit avgörande för tidigare överväganden i denna fråga, och det har därvid icke ansetts görligt att framflytta tidpunkten för deklarationernas avlämnande. För sin del kan utskottet ej heller finna en sådan ändring möjlig för närvarande. Utskottet avstyrker fördens skull förevarande motion.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att motionen I:287 av herr Karl Persson om utsträckning av tiden för enskild skattskyldigs avlämnande av självdeklaration icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1953.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Heüman, Franzon, Gustaf Elofsson, Spetz, Velander, Falk, Söderquist, Damström, Rune Johansson och Patrick Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Ortgård, Sundström, Hagberg i Malmö, Sjölin, Olofsson, Brandt, Anderson i Sundsvall och Jansson i Aspeboda.